

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

PODMÍNKY

neomezené anonymní soutěže na umělecký návrh
pamětní stříbrné 200 Kč mince ke 150. výročí narození Gustava Mahlera

V Praze v lednu 2009

PODMÍNKY

celostátní neomezené anonymní soutěže na umělecký návrh pamětní stříbrné 200 Kč mince ke 150. výročí narození Gustava Mahlera

- 1) Česká národní banka vypisuje celostátní neomezenou anonymní soutěž na návrh pamětní stříbrné 200 Kč mince, která bude vydána v roce 2010.
- 2) Soutěž se řídí ustanoveními § 847 - § 849 občanského zákoníku o veřejné soutěži.
- 3) Účelem soutěže je získání hodnotného a technickým podmínkám vyhovujícího návrhu.

Vydáním stříbrných 200 Kč mincí má být nejširší veřejnosti připomenuto 150. výročí narození světoznámého hudebního skladatele Gustava Mahlera.

Hlavní technickou podmínkou soutěže je odevzdání kruhového návrhu provedeného v sádře (lící a rubová strana samostatně) o průměru 180 - 200 mm (bezpodmínečný požadavek mincovny - překročení je důvodem k vyloučení z hodnocení) v patřičné síle, aby snesl manipulaci bez upevnění na podložku. Každý návrh musí být označen soutěžní značkou (heslem vyjádřeným slovně, popř. číselně; kreslené značky jsou nepřipustné) na rubové straně sádrových kotoučů, a to stejnou na lící i rubové straně návrhu mince. Návrhy musejí být předkládány v definitivní podobě, to znamená, že po technické stránce musejí být po drobných úpravách podle požadavků mincovny způsobilé k výrobě razidel. **Zásadní podmínkou je, aby pod jednou značkou byl předložen kompletní návrh mince, tj. aby obsahoval alespoň jednu lící a jednu rubovou stranu.**

- 4) Na lící straně (aversu) je nutno umístit v opisu (při obvodu mince) nebo v nápisu (řádcích) název státu „ČESKÁ REPUBLIKA“ a nominální hodnotu mince se zkratkou peněžní jednotky „200 Kč“. Jako dominanta lící strany může být použit:
 - a) buď motiv tradičně zdůrazňující, že mince je platidlem České republiky, tj. **umělecká kompozice heraldických zvířat z velkého státního znaku České republiky**, případně doplněná drobným dekorem vztahujícím se k tématu mince,
 - b) nebo **motiv vztahující se bezprostředně k tématu mince.**

Umělecká kompozice heraldických zvířat musí být ztvárněna tak, aby nedocházelo k nečitelným stylizacím či nechtěnému karikování, a aby byla v souladu s provedením rubové strany. Kompozice nesmí být přímým ztvárněním velkého státního znaku podle vyobrazení v příloze zákona o státních symbolech České republiky (vyobrazení je připojeno k těmto podmínkám). V případě, že **kompozice je dominantou lící strany, nemusí zaujímat celou plochu mincovního pole, musí však být umístěna v horní části mince**, tvoří-li pouze doprovodný prvek, může být umístěna kdekoliv, vždy však neznevazujícím způsobem.¹ Na místě, kde by podle mínění autora měla být značka mincovny, bude umístěno kolečko o průměru 8 - 10 mm (propočteno na model o průměru 180 - 200 mm).

Na rubové straně (reversu) je nutno vyjádřit motiv vztahující se k osobě či dílu Gustava Mahlera, nápis nebo opis „GUSTAV MAHLER“ a letopočty „1860 – 2010“.

¹ Počet heraldických zvířat v kompozici není pevně stanoven – může se jednat o samostatné zvíře (český lev, moravská orlice, slezská orlice), kombinaci dvou zvířat (např. obou orlic), pokud je to významné vzhledem k tématu mince, úplnou trojici zvířat nebo jejich čtveřici tak, jak je ve velkém státním znaku. Protože samostatný český lev je na oběžných mincích ČR a trojice zvířat na mincích zlatých, za nejvhodnější se pro pamětní stříbrné mince považuje čtveřice (popř. dvojice) heraldických zvířat.

Na místě, kde by měla být autorská značka, umístí výtvarník čtvereček o velikosti 8 x 8 až 10 x 10 mm (propočteno na model o průměru 180 - 200 mm).

Řešením hrany se výtvarník nemusí zabývat.

Mince bude ražena ze slitiny o 900 dílech stříbra a 100 dílech mědi, její průměr bude 31 mm a hrubá hmotnost 13 g. Ražena bude také ve špičkové kvalitě, u níž zvláště dobře vynikne vrcholný lesk i v drobných ploškách proti matovému reliéfu. K této okolnosti by měli účastníci soutěže přihlídnout. Soutěžící mohou shlédnout v pracovní dny od 9 do 15 hod. vzorové modely pamětních mincí a mince špičkové kvality² v sekci peněžní a platebního styku České národní banky v Praze 1, Na Příkopě 28; tamtéž se mohou seznámit s publikacemi o mincích. Návštěvu lze dohodnout se sekretářkou Komise pro posuzování návrhů na české peníze, tel. 22441 2999.

- 5) Soutěžní návrhy musejí být odevzdány nebo odeslány poštou do **12. hodiny dne 2. dubna 2009 (pátek)** na adresu:

a) pro poštovní styk

Česká národní banka
Sekce peněžní a platebního styku
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1

b) pro osobní doručení mimo den uzávěrky

Česká národní banka - podatelna
vchod ze Senovážné ul.,

na dveřích proti vchodu mezi turnikety jsou uvedena telefonní čísla, na která je nutno volat a uvést, že jde o odevzdání sádrového modelu.

Doba příjmu: 7.00 až 17.00, v pátek 7.00 až 15.00 hod.

c) pro osobní styk v den uzávěrky

Česká národní banka, rovněž vchod ze Senovážné ul., salónek pro návštěvy (chodba vpravo za vchodem)

Doba příjmu : 8.00 až 12.00 hod.

Ke každému návrhu musí být připojena zalepená obálka označená stejnou soutěžní značkou (heslem) jako na modelech. Obálka musí obsahovat lístek se jménem autora návrhu, jeho adresou a shodnou soutěžní značkou jako na obálce. Doporučuje se uvést i telefonní číslo pro případ nutnosti rychlého spojení. **Žádáme autory, aby na lístku s adresou uvedli i bankovní spojení, případně včetně specifického symbolu (osobní konto atd.) pro bezhotovostní převod úhrady za případné finanční ohodnocení návrhu.** Pokud byly údaje ČNB sděleny v minulosti a nezměnily se, stačí uvést jméno autora a značku s poznámkou „údaje nezměněny“.

Návrhy odeslané poštou musejí být avizovány poštou doporučeným dopisem na adresu uvedenou v tomto bodu, nebo e-mailem na adresu petra.madarova@cnb.cz, nebo telefonicky na číslo uvedené v bodech 5 a 7. V oznámení je nutno uvést podací číslo odesílajícího poštovního úřadu. U balíkových zásilek je rozhodující hodina a datum poštovního razítka na průvodce. Návrhy musejí být zaslány v obalech pro křehké zásilky odpovídajících přepravním pravidlům pošty. Zásilky musejí být zapečetěny a na vnějším obalu označeny „Soutěž na PSM Gustav Mahler“. Zásilky doručené osobně do ČNB rovněž musejí být řádně zabaleny, aby nemohlo dojít k jejich poškození; zásilky

² České a československé pamětní mince a některé jejich sádrové modely lze shlédnout i v Expozici České národní banky. Podrobnější informace o Expozici ČNB a možnosti ji navštívit jsou k dispozici na internetových stránkách ČNB www.cnb.cz.

předávané na podatelnu je nutno označit „Sádrové modely pro sekci peněžní a platebního styku“.

Doručené návrhy zůstávají po dobu tří dnů po zhodnocení návrhů Komisí pro posuzování návrhů na české peníze vystaveny v sekci peněžní a platebního styku ke shlédnutí výtvarníkům, kteří se zúčastnili soutěže. Po uplynutí tří dnů si mohou výtvarníci vyzvednout své návrhy zpět.

6) Soutěžní návrhy zhodnotí Komise pro posuzování návrhů na české peníze. Předsedou komise je náměstek ředitele sekce peněžní a platebního styku České národní banky, členy komise jsou renomovaní výtvarníci, medailéři, teoretici výtvarného umění a učitelé uměleckých škol. Komisi svolává Česká národní banka jako vypisovatelka soutěže. Administrativní práce pro komisi zajišťuje sekretářka komise, Mgr. Petra Madarová, pracovnice sekce peněžní a platebního styku České národní banky, tel. 22441-2999.

7) Pro nejhodnotnější návrhy se stanoví tyto ceny:

I. cena 40 000,- Kč

II. cena 25 000,- Kč

III. cena 18 000,- Kč

Kromě toho může komise rozhodnout o udělení odměn i dalším hodnotným návrhům. Komise může rovněž od udělení kterékoliv z cen upustit, anebo částky určené na ceny rozdělit jiným způsobem, a to i ve formě odměn. Komise navrhuje též vyplacení režijních příspěvků autorům hodnotných návrhů, které v soutěži cenu nebo odměnu neobdržely. Výše a počet těchto příspěvků jsou závislé na počtu soutěžních návrhů a na jejich umělecké a technické úrovni. Ceny, odměny a režijní příspěvky vyplatí Česká národní banka do 30 dnů od výroku komise.

V případě pořádání užší soutěže obdrží její účastníci vyzývací odměnu. Vítězný návrh získá I. cenu, zbývající návrhy již v užší soutěži dále honorovány nebudou. Od udělení I. ceny může komise upustit.

Ceny a odměny ze soutěže vyšší než 10 000 Kč budou podle § 36 odst. 2 písm. l) zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů, sníženy o daň z příjmů ve výši 15 %, která bude Českou národní bankou odvedena podle § 79 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, správci daně.

8) Výběr soutěžních návrhů pro realizaci provádí bankovní rada České národní banky. Bankovní rada není vázána názorem komise, k realizaci však může být vybrán pouze návrh, kterému byla udělena některá z cen, nebo návrh z užší soutěže.

Autorovi, jehož soutěžní návrh bude realizován (líc i rub), bude vyplacena autorská odměna za užití díla (převedení reprodukčního práva k ražbě neomezeného počtu mincí s ročníkem ražby 2010) a výtvarnou spolupráci při realizaci, v celkové částce 50 000 Kč, a to na základě smlouvy uzavřené s autorem. Nepřijme-li autor, jehož soutěžní návrh bude vybrán k realizaci, návrh smlouvy o převedení reprodukčního práva k ražbě do 15 dnů poté, co mu bude doručen, vyhrazuje si ČNB právo zahájit jednání o realizaci s autorem jiného návrhu. V případě kombinace lící a rubové strany dvou autorů obdrží každý autor polovinu uvedené částky.

Bude-li nutno provést na přijatém návrhu úpravy, je autor povinen provést je bezplatně ve spolupráci s určenou mincovnou a za tím účelem se na vyzvání do mincovny dostavit. Věcné náklady spojené s cestou autora do mincovny budou hrazeny Českou národní bankou zvlášť po předložení příslušných dokladů. Jestliže by autor návrhu vybraného k realizaci nemohl provést či dokončit z jakéhokoliv důvodu definitivní úpravy ve stanovené době, má Česká národní banka právo nechat úpravy provést jiným výtvarníkem nebo zadat k realizaci jiný návrh.

Po realizaci návrhu obdrží autor dva kusy autorských odražků mince ve špičkové kvalitě.

Pokud nebude mince realizována vůbec, obdrží výtvarníci, kteří v soutěži získali I., II. a III. cenu, k těmto cenám částku 10 000 Kč, 6 000 Kč resp. 4 000 Kč. Pokud bude realizován jiný návrh než ten, kterému byla udělena I. cena, dostane autor návrhu, který získal první cenu, částku 20 000 Kč.

- 9) Autorské právo k oceněným návrhům zůstává nedotčeno. Návrhy splňující soutěžní podmínky, které v soutěži obdržely ceny nebo byly odměněny alespoň částkou 10 000 Kč, se stávají vlastnictvím České národní banky. Při případné realizaci kteréhokoliv návrhu bude autorovi vyplacena odměna podle bodu 9) těchto podmínek.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Sekce peněžní a platebního styku

Ing. Tomáš Hládek
ředitel sekce

JUDr. Leopold Surga
náměstek ředitele sekce

Gustav Mahler

(7. července 1860 – 18. května 1911)

Gustav Mahler je považován vedle Richarda Strausse za jednoho z nejvýznamnějších představitelů pozdního romantismu, který navazoval na dílo Antona Brucknera, Johanna Brahmsa, ale i Richarda Wagnera. Narodil se v Kališti u Humpolce do německé židovské rodiny Bernarda a Marie Mahlerových. Hudební talent se u Mahlera začal projevovat velmi záhy, ve čtyřech letech již hrál na klavír a komponoval a v deseti letech absolvoval svůj první veřejný koncert. Poté, co se rodina přestěhovala do Jihlavy, navštěvoval tamější gymnázium, které na rok přerušil studiem v Praze. V roce 1875 začal studovat na vídeňské Konzervatoři klavír, kompozici a kontrapunkt. Po dvou letech se vrátil do Jihlavy, aby dokončil gymnázium a roku 1877 se opět odstěhoval do Vídně. Zde pokračoval ve studiích na universitě, kde se mimo jiné seznámil s hudebním skladatelem Antonem Brucknerem, který se stal jeho učitelem a celoživotním vzorem.

Mezi lety 1880 až 1891 působil jako dirigent v několika souborech – nejprve v Bad Hall v Horních Rakousích, poté v Zemském divadle v Lublani, v Olomouci, Kasselu, Praze, Lipsku a Budapešti. Od roku 1891 byl angažován jako první kapelník v Městském divadle v Hamburku a roku 1897 byl jmenován ředitelem Dvorní opery ve Vídni. Období Mahlerova působení ve funkci ředitele v letech 1897 až 1907 je spjato s největšími úspěchy vídeňské opery. Mahler se velmi úzce přátelil se skupinou umělců nazvanou Vídeňská secese, kam mimo jiné patřili architekt Otto Wagner, malíř Oskar Kokoschka, Gustav Klimt a další významní umělci té doby. Nejintenzivnější byla Mahlerova spolupráce s malířem Alfredem Rollerem, kterého pověřil vytvořením scény pro nastudování Wagnerova Tristana a Isoldy a Beethovenova Fidelia. Díky malíři Carlovi Mollovi, dalšímu členovi Vídeňské secese, poznal svoji budoucí manželku, Almu Schindlerovou. S ní se roku 1902 oženil a měl s ní dvě dcery.

Mahlerova ředitelská funkce se postupem času stala předmětem kritiky, která zaznívala jak v tisku, tak i uvnitř souboru. Bylo mu zazlíváno, že věnuje příliš energie svým kompozicím a dirigentským cestám na úkor chodu opery. Roku 1907 se proto Mahler s vídeňskou operou rozloučil a přijal angažmá jako šéfdirigent Metropolitní opery v New Yorku. Jeho působení zde však bylo ovlivněno neustálým konkurenčním bojem s jiným významným dirigentem té doby, Albertem Toscaninim. Roku 1909 proto Mahler smlouvu s Metropolitní operou vypověděl a stal se šéfdirigentem New York Philharmonic Orchestra. Po návratu z Evropy v roce 1910 se u Mahlera začaly projevovat první známky slabosti. Navzdory diagnostikované kompenzační vadě srdeční chlopně a opakovaným angínám dál pokračoval v namáhavém tempu. Nemocný Mahler odcestoval na léčení do Paříže, avšak jeho organismus byl již natolik zesláblý, že 18. května 1911 zemřel.

Svým rozsáhlým symfonickým (9 dokončených symfonií a Píseň o zemi) a písňovým dílem (mj. Písně ze sbírky Des Knaben Wunderhorn, Rückert-Lieder a Kindertotenlieder) připravoval Gustav Mahler cestu k moderní hudbě dvacátého století. Na jeho odkaz navazovali jak představitelé tzv. Druhé vídeňské školy (Schoenberg, Berg, Webern), tak další stylově odlišně orientovaní autoři jako byl Šostakovič, Britten nebo Penderecki. Gustav Mahler byl velkým a odvážným syntetikem, kterého inspirovala pestrá paleta nejrůznějších často zdánlivě protikladných intonací tehdejšího Rakouska-Uherska. Důležitou roli zde sehrála i lidová píseň z českého a německého prostředí a intonační zázemí vojenské dechové hudby. To vše a řada dalších intonačních okruhů spolu s židovskými prvky vytváří originální tvorbu dodnes fascinující mnoha soudobými postupy – kolážová forma, stříhová stavba, technika paralelního postupu více vrstev a podobně. Důležitou roli hrála vazba Gustava Mahlera na české prostředí – vážil si díla Bedřicha Smetany, byl přítelem J.B. Foerstra a jeho VII. symfonie měla světovou premiéru v Praze. Do Evropy se paradoxně dostala jeho tvorba

Mahlera znovu až v šedesátých letech díky úsilí Leonarda Bernsteina a od té doby tvoří jeho skladby nejčastěji provozovanou součást koncertního repertoáru.

O Mahlerův odkaz se v současnosti stará Společnost Gustava Mahlera, která navazuje na své předchozí aktivity z devadesátých let, zejména na obnovu jeho rodného domu v Kališti u Humpolce. Společnosti chce přispět k prezentaci a propagaci osobnosti a tvorby Gustava Mahlera s akcentem na české kořeny a vazby Gustava Mahlera na region Vysočiny a na Jihlavu i s ohledem na mezinárodní rozměr této osobnosti.

Pramen textu: Kurt Blaukopf – Gustav Mahler, H&H, 1998
Materiály Společnosti Gustava Mahlera

Obrázky: Gilbert Kaplan – Das Mahler Album

Seznam obrázků :

1. – 2. Portrét Gustava Mahlera
3. Rodný dům Gustava Mahlera v Kališti v současné podobě
4. Budova vídeňské Dvorní opery

